

Cirkulärnr: 2003:77
Diariernr: 2003/1889
Handläggare: Signild Östgren m.fl.
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2003-09-25
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Vård och omsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Individ- och familjeomsorg
Plan och stadsbyggnad
Kommunikationer
Miljöskydd/Naturskydd
Arbetsmarknad/Arbetsgivarfrågor
Rubrik: Budgetpropositionen 2004

CIRKULÄR

Finanssektionen
Signild Östgren m.fl.
EJ

2003-09-25

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Vård och omsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Individ- och familjeomsorg
Plan och stadsbyggnad
Kommunikationer
Miljöskydd/Naturskydd
Arbetsmarknad/Arbetsgivarfrågor

Budgetpropositionen 2004

Den 22 september presenterade regeringen budgetpropositionen för år 2004 (2003/2004:1). I detta cirkulär sammanfattar vi de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2004–2006. Kort kan de nya förslagen sammanfattas enligt följande:

Det generella sysselsättningsstödet ökar med 400 miljoner år 2004. Sysselsättningsstödet och 200-kronan permanentas från år 2005 med sammanlagt 4 700 miljoner kronor för kommuner och landsting. Samtidigt görs en besparing med 100 miljoner. För kommunernas del läggs 3 300 miljoner kronor in i det generella statsbidraget. Det särskilda statsbidraget för vuxenutbildningen tillförs också det generella statsbidraget med 1 811 miljoner kronor från år 2006. För kommunkontosystemet görs en slutreglering som för kommunerna innebär en minskning av det generella statsbidraget år 2004 med 327 miljoner kronor och en ökning från år 2005 med 148 miljoner kronor.

Regeringen har beslutat om ett nytt utjämningsystem för LSS-kostnader. Systemet innebär ett inomkommunalt utjämningsystem där kommuner erhåller bidrag eller betalar avgift till systemet. För åren 2004–2006 föreslås ett tröskelvärde för bidragskommuner och för åren 2004–2008 ett tak för avgiftskommuner.

Kommunförbundets kommentarer är skrivna i kursiv stil.

Ekonomi	4
Regeringens bedömning av svensk ekonomi	4
Svagare skatteunderlagstillväxt	6
Slutavräkningen blir således kraftigt negativ för år 2003	6
Generellt statsbidrag åren 2004 till 2006	6
Den gröna skatteväxlingen på ytterligare 2 miljarder	9
Barn och utbildning	10
Oklart när den riktade satsningen på 6 000 fler i förskolan börjar	10
Jämställdhetsdelegation för förskolan	10
Det riktade statsbidraget för personalförstärkningar fortsätter	10
Maxtaxans tak höjs från 1 januari 2004	11
Regeringens kvalitetsprogram i skolan	11
Utbildningsvillkoren i segregerade områden ska förbättras	11
Yrkesutbildningsdelegation inrättas	12
Gymnasiekommitténs förslag senareläggs till den 1 juli 2007	12
Skollagskommitténs förslag samordnas tidsmässigt med gymnasieskolan	12
Entreprenadförhållanden i gymnasieskolan ses över	12
Fortsatt stöd till kommunal vuxenutbildning	12
Validering får en egen delegation	13
Examinationsmålen för lärarutbildning ligger fast	14
Riktad kompetensutveckling för Sfi-lärare	14
Äldreomsorg	14
Kompensation för maxtaxan inom äldre- och handikappomsorgen	14
Fortsatt satsning på den nationella handlingsplanen	14
Handikappomsorg	15
Utjämningsystem för LSS-kostnader införs 2004	15
Invandrare och flyktingar	15
Kommunernas kostnader för flyktingmottagande	15
Pengar till skyddat boenden för unga kvinnor	15
En kortsiktig lösning för ensamkommande flyktingbarn	15
Individ- och familjeomsorg	16
Halverat socialbidragsbehov är målet år 2004	16
Faktorer som kan påverka försörjningsstödet	16
Ytterligare resurser till kvinno- och mansjourer	17
Övrigt satsningar	17
Infrastruktur och bostäder	17
Kommunikationer	18
Budgetpropositionen och riksdagens transportpolitiska beslut	18
Transportpolitiska mål uppfylls dåligt	18
Vägar	18
Bidragen till kommunala flygplatser trappas ned	19
Interregional kollektiv persontrafik	19
Ett nytt radiokommunikationssystem/RAKEL	19
IT, elektronisk kommunikation	20
Omfördelning av medel inom statens IT-infrastruktursatsning	20
Miljö- och naturvård	20
Ökade avgifter för fastighetsinformation	21

Arbetsmarknadspolitik	21
Nytt mål för arbetsmarknadspolitik	21
Arbetsgivarfrågor	23
Det övergripande målet för arbetslivspolitik	23
Trygghet, flexibilitet och inflytande i arbetslivet	23
Lönebildning	24
Åtgärder mot ohälsa i arbetslivet	26
Möjligheter för äldre att fortsätta arbeta	29
Arbetstagarbegreppet inom de arbetsmarknadspolitiska programmen	29
Stöd till utbildning av anställda förslås avskaffas	29
Förändringar av anställningsstöden	30
Fler anställningar med lönebidrag	30
Grundnivån i föräldraförsäkringen	30
Vissa skattefrågor	31

Ekonomi

Regeringens bedömning av svensk ekonomi

Enligt regeringens bedömning av svensk ekonomi kommer tillväxten att bli 1,4 procent i år och 2,0 procent nästa år. Det är en liten nedrevidering jämfört med bedömningen i vårpropositionen avseende nästa år. Den förväntade internationella konjunkturförstärkningen tar tid på sig. Den ekonomiska utvecklingen i euroområdet har varit svag hittills i år. Däremot är det mycket som tyder på att USA:s ekonomi är inne i en återhämtningsfas.

Under förra året och inledningsvis i år har tillväxten i den svenska ekonomin upprätthållits väl i förhållande till den svaga utvecklingen i övriga Europa. I år har en stark förmögenhetsställning och låga räntor bidragit till att hushållens konsumtion har ökat i god takt. Regeringen bedömer att hushållen kommer att svara för en relativt stor del av efterfrågan även nästa år. Den kraftiga förstärkning av hushållens disponibla inkomster som skedde 2001 och 2002, bl.a. på grund av skattesänkningar, medförde en betydande ökning av sparkvoten. Det finns därför utrymme för en konsumtionsökning hos hushållen trots beskedliga inkomstökningar.

Den dämpning av BNP-tillväxten som ägt rum de senaste åren förklaras till stor del av minskade investeringar i näringslivet. Mot bakgrund av de senaste årens anpassning av kapitalbeståndet och att aktiviteten i ekonomin tilltar framöver beräknas investeringarna i näringslivet öka igen nästa år.

Den kommunala konsumtionen har bromsats upp kraftigt i år på grund av de allt svagare skatteintäkterna. Regeringen bedömer att den ökar med cirka 0,6 procent såväl i år som nästa år.

Under de tre senaste åren har sysselsättningen mätt i antal personer varit i stort sett oförändrad. Däremot har de arbetade timmarna utvecklats betydligt svagare. Dessa minskade med 1 procent förra året och bedömdes minska med ungefär lika mycket i år. Den öppna arbetslösheten har successivt ökat sedan mitten av 2002 på grund av ett allt högre arbetskraftsutbud (bl.a. färre personer i arbetsmarknadsåtgärder). Regeringen bedömer att den öppna arbetslösheten kommer att bli 4,7 procent såväl i år som nästa år.

De senaste årens avmattning i BNP-tillväxten har resulterat i ett minskat inflationstryck. Om variationerna i energipriserna exkluderas har inflationen sjunkit mer eller mindre kontinuerligt sedan i början av 2002. Löneökningstakten har sjunkit. I år bedömer man att timlönerna blir 3,5 procent och att det således sker en betydande nedgång i timlönerna jämfört med förra året då dessa var 4,1. Regeringen antar liksom i tidigare prognoser att timlöneökningarna kommer att stanna på 3,5 procent under prognosåren.

Eftersom det även under nästa år bedöms finnas lediga resurser i ekonomin beräknas inflationen (UND1X) ligga under Riksbankens mål på 2 procent mot slutet av 2004. Därför antar regeringen att Riksbanken under 2003 sänker den s.k. reporäntan till 2,50 procent. Nästa år förväntas Riksbanken höja reporäntan så att den uppgår till 3,25 procent i slutet av året.

Tabell 1. Nyckeltal
Årlig procentuell förändring om inte annat anges

	2002	2003	2004	2005	2006
BNP	1,9	1,4	2,0	2,6	2,5
Disponibel inkomst	4,7	1,6	0,9	0,7	1,5
Antal sysselsatta	0,1	-0,2	0,1	0,7	0,7
Öppen arbetslöshet, procent av arbetskraften	4,0	4,7	4,7	4,3	4,0
Arbetsm. pol. program, % av arbetskraften	2,6	2,2	2,2	1,9	1,7
KPI dec-dec	2,3	1,3	2,1	2,3	2,1
Timlön	4,1	3,5	3,5	3,5	3,5
Offentligt överskott, procent av BNP	1,1	0,2	0,4	1,1	1,6

De offentliga finanserna försvagas och det finansiella sparandet ligger hela perioden under målet på 2 procent. I år beräknas det finansiella sparandet uppgå till 0,2 procent av BNP. Även nästa år blir sparandet svagt 0,4 procent av BNP.

Medelfristig kalkyl för 2005 och 2006

Regeringen redovisar även en medelfristig kalkyl för åren 2005 och 2006. I detta tidsperspektiv är det svårt att förutsäga konjunktursvängningarna. Kalkylen baseras i stället på bedömningen att resursutnyttjandet i ekonomin i slutet av 2004 ligger under det normala. Tillväxten 2005 och 2006 kan därför vara högre än den långsiktiga. BNP växer med 2,6 procent 2005 och med 2,5 procent 2006. Den öppna arbetslösheten sjunker till 4,0 procent och den reguljära sysselsättningsgraden beräknas uppgå till 77,5 procent år 2006.

Tabell 2. Några prognoser över BNP-utvecklingen
Årlig procentuell förändring

	2003	2004	2005
Budgetpropositionen sep 03	1,4	2,0	2,6
Konjunkturinstitutet aug 03	1,3	2,5	2,7
Handelsbanken sep 03	1,6	2,3	2,6
Nordea sep 03	1,6	2,3	2,9
SK + Lf apr 03	1,2	2,4	2,7

Regeringens beräkningar slutfördes den 12 september, dvs. före folkomröstningen om EMU. Regeringens bedömning ligger i nedre intervallet av de konjunkturbedömningar som presenterats på senaste tiden. I vår bedömning av ekonomin inför skatteunderlagsprognosen som kom för ett par veckor sedan har vi dock antagit en något svagare tillväxt 2003, men i gengäld en något högre sådan år 2004. Vi återkommer med en konjunkturbedömning i kommunernas ekonomiska läge som presenteras i början november.

Svagare skatteunderlagstillväxt

Regeringen gör en relativt kraftig nedrevidering av sin bedömning av tillväxttakten för skatteunderlaget 2003. Skatteunderlaget beräknas öka med 5 procent i år. En betydande del av ökningen beror dock på regelförändringar varför den underliggande ökningstakten bara är 3,6 procent. Det är betydligt svagare ökningstakt än de senaste åren.

Regeringens prognos ligger dock fortfarande över vår senaste bedömning. Vi har bedömt ökningstakten till 4,6 procent i år. Däremot har man en betydligt svagare uppräkningsfaktor för 2004. Sammantaget så blir därför det ackumulerade skatteunderlaget avseende 2004 något svagare enligt regeringens bedömning än enligt den prognos som vi gjorde för ett par veckor sedan.

Tabell 3. Skatteunderlagets utveckling enl. regeringen och Kommunförbundet
Procentuell förändring

	2001	2002	2003	2004	2005
Fastställda uppräkningsfaktorer BP sep 03		5,2	5,0	3,5	4,0
Vårpropositionen apr 03		4,9	5,6	3,9	4,1
Uppräkningsfaktorer BP okt 02		5,0	6,1	4,3	
Svenska Kommunförbundet sep 03		5,1	4,6	4,4	4,8

Slutavräkningen blir således kraftigt negativ för år 2003

Vi har tidigare redovisat att vi tror på en negativ slutavräkning av 2003 års intäkter av minus 433 kronor per invånare. Enligt regeringens nya prognos skulle denna bli lägre, nämligen minus 292 kronor per invånare.

Rådet för kommunal redovisning kommer emellertid att rekommendera att regeringens uppräkningsfaktorer inte längre skall användas i bokslutet. I stället skall Ekonomistyrningsverket få i uppdrag att fastställa en bedömning av innevarande års ökningstakt av skatteunderlaget. Denna bedömning skall göras i december och användas i bokslutet. Mer information om detta kommer senare.

Vi återkommer med en ny skatteunderlagsprognos i slutet av vecka 42.

Generellt statsbidrag åren 2004 till 2006

Aktuella förändringar av de generella statsbidragen 2004 till 2006 sammanfattas i tabellerna nedan. I tabellerna redovisas endast sådana förändringar som inte varit kända sedan tidigare. Detta gör att innehållet skiljer sig från de tabeller som redovisas i budgetpropositionen.

Tabell 4. Generella statsbidrag till kommunerna åren 2003–2006
Miljoner kronor

	2004	2005	2006
Totalt enligt cirkulär 2003:73	28 998	29 273	30 973
Åldersrelaterat statsbidrag	6 740	6 740	6 740
Tidigare icke kända förändringar i BP 2004:			
Tillskott och indragningar			
Besparing	-70	-70	-70
Tvåhundrakronan, sysselsättningsstödet (inkl. tillskott)		3 300	3 300
Regleringar m.m.			
Lärarpensioner		140	140
Maxtaxa, äldreomsorg	170	170	170
Rakel ¹	-28	-46	-34
Kunskapslyftets avskaffande (korrigerings)			111
Skolhälsovård (korr. av tidigare utlovad halvårseffekt) ²	-20	-20	-20
Totalt enligt detta cirkulär	35 790	39 487	41 310
<i>varav åldersrelaterat</i>	<i>6 740</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

1. Preliminär fördelning. Beloppet kommer att korrigeras.

2. Kommer att korrigeras senast i nästa budgetproposition.

Alla regleringar görs i kronor. Vad sedan beloppet blir i kronor per invånare beror på folkmängden 1 november året innan bidragsåret. När det gäller mindre regleringar kan beloppet per invånare genom avrundningar ge ett felaktigt belopp.

Tabell 5. Generella statsbidrag till kommunerna åren 2003–2006
Kronor per invånare

	2004	2005	2006
Totalt cirkulär 2003:73	3 231	3 250	3 426
Åldersrelaterat statsbidrag	751	751	751
Tidigare icke kända förändringar i BP 2004:			
Tillskott och indragningar			
Besparing	-8	-8	-8
Tvåhundrakronan, sysselsättningsstödet (inkl tillskott)		366	365
Regleringar m.m.			
Lärarpensioner		16	15
Maxtaxa, äldreomsorg	19	19	19
Rakel	-3	-5	-4
Kunskapslyftets avskaffande (korrigerig)			12
Skolhälsovård (korr. av tidigare utlovad halvårseffekt)	-2	-2	-2
Totalt enligt detta cirkulär	3 988	4 384	4 569
<i>varav åldersrelaterat</i>	751	0	0

Tillskott och indragningar

Regeringen föreslår att en besparing ska göras på 70 miljoner kronor från och med 2004.

Det generella statsbidraget höjs med 3 300 miljoner kronor från och med 2005. Beloppet motsvarar, enligt regeringen, tvåhundrakronan och den generella delen av sysselsättningsstödet som kommunerna i dag får vid sidan av statsbidragspåsen.

Kommunförbundet välkomnar denna permanenta resursförstärkning. Att det sker inom ramen för det generella statsbidraget ser Kommunförbundet som ett viktigt steg tillbaka till principen "alla pengar i en påse".

Regleringar

I den ekonomiska vårpropositionen 1996 föreslog regeringen att kompensationen till kommuner respektive landsting avseende pensioner och andra trygghetsförmåner till lärare, skolledare och sykokonsulenter tillfördes de generella statsbidragen. Regeringen föreslog således en ökning av det generella statsbidraget till kommuner och landsting från och med 1997: För kommunerna föreslogs därefter en årlig ökning fram till år 2005. Den sista ökningen aviseras i denna proposition med 140 miljoner.

Kompensationen för införandet av avgiftsreformen inom äldre- och handikappomsorgen var enligt överenskommelsen med regeringen 1 070 miljoner

kronor 2004. Tidigare har 900 miljoner reglerats. I propositionen regleras därför 170 miljoner.

Kommunförbundet kommer att följa upp de ekonomiska konsekvenserna av införandet av maxtaxan inom äldreomsorgen.

Kommunerna och landsting föreslår bidra med 215 miljoner kronor åren 2004–2006 för uppbyggnaden av det nya radiokommunikationssystemet (RAKEL). Fördelningen är preliminär mellan kommuner och landsting. Troligt är att kommunerna kommer att belastas ytterligare 10 miljoner kronor 2004, 18 miljoner 2005 och 13 miljoner år 2006.

Det nuvarande riktade statsbidraget för vuxenutbildningen inordnas år 2006 i det generella statsbidraget. Beloppet uppgår till 1 811 miljoner kronor. Tidigare har vi preliminärt räknat med ett belopp på 1 700 miljoner, därav korrigeringen på 111 miljoner.

I budgetpropositionen för 2003 föreslogs en överföringen på 40 miljoner från landstingens statsbidragsram till kommunernas. Överföringen avsåg kostnader för skolhälsovård för sexåringar. Halva beloppet reglerades inför 2003 och resterande var tänkt att regleras inför 2004. Överföringen saknas dock i budgetpropositionen.

Kommunförbundet ställer sig frågande till att detta saknas i den aktuella budgetpropositionen och har begärt rättelse hos finansdepartementet. I avvaktan på ändring har vi korrigerat tidigare reglerade 40 miljoner 2004 med minus 20 miljoner.

Åldersrelaterat statsbidrag

Regeringen förlängde det åldersrelaterade statsbidraget till och med 2004 i budgetpropositionen för 2002. Något beslut om en förlängning av det åldersrelaterat statsbidraget finns inte i budgetpropositionen. I tidigare beräkningar har vi legat kvar med den åldersrelaterade delen även 2005 och 2006, vilket vi nu kommer att ändra. Då bidraget i dag fördelas med en åldersprofil kommer en fördelning med lika per invånare att innebära vissa omfördelningseffekter. Den maximala förlusten uppgår preliminärt till cirka 225 kronor per invånare. Motsvarande vinst uppgår till cirka 130 kronor per invånare.

Den gröna skatteväxlingen på ytterligare 2 miljarder

I regeringens förslag till grön skatteväxling 2004 ingår följande:

- höjd koldioxidskatt med 18 procent för hushåll och servicesektorn
- höjd elskatt med 1 öre/kWh för hushåll och servicesektorn
- höjd elskatt med 0,5 öre/kWh för tillverkningsindustrin m.fl. 1 juli 2004
- höjd dieselskatt 10 öre/liter
- höjd skatt för bekämpningsmedel med 10 kr/kg

Dessa skattehöjningar växlas för 2004 mot följande skattesänkningar för individer och arbetsgivare (företag):

- statlig skattereduktion om 200 kronor per år för alla med förvärvsinkomst
- sänkning av den allmänna löneavgiften med 0,12 procentenheter
- biodrivmedel får full befrielse från punktskatt
- alternativa drivmedel befrias från koldioxidskatt och energiskatt för att säkerställa konkurrenskraften.

I budgetpropositionen sker en sänkning med 0,12 procent av den allmänna löneavgiften vilken minskar från 3,25 procent till 3,13 procent. Det är en skatteväxling som görs för att kompensera för de ökade inkomster som staten får på grund av de ökade energiskatterna. Därmed blir de lagstadgade arbetsgi-
varavgifterna något lägre för 2004 än 2003.

Frågor om avsnittet Ekonomi kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51. Frågor om aktuella förändringar i statsbidragen besvaras av Marcus Holmberg, tfn 08-452 78 82.

Barn och utbildning

Oklart när den riktade satsningen på 6 000 fler i förskolan börjar

Satsningen på personalresurser till förskolan skall ske successivt under mandatperioden och i den takt som ekonomin tillåter. I samband med regeringsförklaringen uttrycktes att denna satsning ska inledas år 2005.

Kommunförbundet kan konstatera att inga belopp eller startår för denna satsning finns preciserad i budgetpropositionen. Det är således inte självklart att denna satsning ens påbörjas under år 2005. Däremot verkar regeringen anse att bidraget skall vara riktat. Vi anser det vore bättre om bidraget istället tillfördes det generella statsbidraget.

Jämställdhetsdelegation för förskolan

Regeringen har beslutat att tillsätta en jämställdhetsdelegation som ska lyfta fram, förstärka och utveckla förskolans pedagogiska arbete med jämställdhet. Delegationen kommer att arbeta från december 2003 till och med juni 2006.

Det riktade statsbidraget för personalförstärkningar fortsätter

Den riktade satsningen på personalförstärkningarna inom skola, skolbarnsomsorg fortsätter, som tidigare beslutats, och ökas med ytterligare 1 miljard kronor under 2004.

Kommunförbundet har begärt att personalförstärkningspengarna ska läggas till det generella statsbidraget för att möjliggöra lokala lösningar och prioriteringar samt för att minska administrationen för kommunerna. Tyvärr har detta ännu så länge inte hörtsammats av regeringen.

Maxtaxans tak höjs från 1 januari 2004

Regeringen höjer från 1 januari 2004 avgiftstaket för föräldrarna till förskolebarn och skolbarn. Förslaget redovisades i vårpropositionen. Avgiftshöjningen beräknas ge kommunerna ökade intäkter men kommunernas statsbidrag för maxtaxan minskas samtidigt med 240 miljoner kronor.

Kommunförbundet har i den uppföljning som gjorts av maxtaxans konsekvenser påtalat att antalet barn och barnens vistelsetider har ökat vilket inte ersätts i det statsbidrag som nu minskas. Kommunförbundet vidhåller att det saknas 1,7 miljarder kronor för att genomföra reformerna. Skolverket har i sin senaste rapport om kostnaderna i förskola och skolbarnsomsorg för 2002 visat att efterfrågan på barnomsorg ökat kraftigt sedan reformerna startades. Kommunförbundet kommer nu att begära omförhandling av bidraget för maxtaxan mot bakgrund av detta.

Regeringens kvalitetsprogram i skolan

Regeringen avser att vidareutveckla kvalitetsredovisningarna och utforma tydligare regler. Kvalitetsredovisningarna ska på ett lättillgängligt och mer jämförbart sätt visa hur skolan lyckas utveckla undervisningens kvalitet och nå de nationella målen. De ska även initiera vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med eventuella brister.

I Skolverkets uppdrag ingår att föreslå kvalitetsindikatorer samt att föreslå en enhetlig struktur för hur dessa ska redovisas i kvalitetsredovisningarna. Tanken är att detta ska gälla från höstterminen 2004. Även för förskolan och skolbarnsomsorgen ska anpassade kvalitetsredovisningar införas.

Den ökade tydlighet, transparens och lättillgänglighet som skrivningarna siktar mot försvåras av att begreppet "kvalitet" används på ett så pass oklart sätt. Hur regeringen ser på begreppet kvalitet i förhållande till begrepp som resultat och måluppfyllelse framgår inte. Kommer de kvalitetsindikatorer som Skolverket får i uppgift att ta fram att bli nya mål att lägga till den mängd av mål som redan finns? I det resultat- och målstyrda system som Riksdagen fattat beslut om är det nödvändigt att sådana kvalitetsindikatorer inte bakvägen reglerar utformningen av verksamheten. Utformningen av verksamheten är en renodlad fråga för huvudmannen.

Utbildningsvillkoren i segregerade områden ska förbättras

I kommuner med områden präglade av social och etnisk segregation finns en överrepresentation av elever som har svårigheter att nå målen för utbildningen. Regeringen har mot denna bakgrund gett Myndigheten för skolutveckling som första och viktigaste uppdrag att arbeta för förbättrad förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skolor i segregerade områden. Myndigheten ska kartlägga, samla in och analysera framgångsfaktorer samt sprida lärande exempel, t. ex. avseende kunskaper och strategier i skolor med olika förutsättningar. I uppdraget ingår också att ta tillvara erfarenheter från de lokala utvecklingsavtal som finns på storstadspolitikens område.

Yrkesutbildningsdelegation inrättas

Regeringen avser att inrätta en yrkesutbildningsdelegation med representanter för arbetsmarknadens parter och utbildningssystemet. Det övergripande syftet med delegationens arbete är att verka för en höjd kvalitet i gymnasieskolans yrkesinriktade utbildningar och bidra till en ökad rekrytering till dessa. Delegationen ska medverka till att aktuell kunskap och lärande sprids till den lokala nivån.

Det slags centrala samverkansråd regeringen nu föreslår är ett beprövat angreppssätt där erfarenheterna inte är särskilt goda utan snarare har gett föga effekt. Idag är yrkesutbildningen föremål för översyn och överväganden inom gymnasieskola, eftergymnasial utbildning och högskola (yrkeshögskola). Synsättet att utveckling och kunskap sker från central nivå till den lokala måste ses som föråldrat i det kunskaps-samhälle vi lever i.

Gymnasiekommitténs förslag senareläggs till den 1 juli 2007

En kraftig majoritet av de remissinstanser som yttrat sig över Gymnasiekommitténs förslag anser att det behövs längre tid för kursplanearbete, kompetensutveckling och planering. Regeringen förordar därför ett ikraftträdande den 1 juli 2007, dvs. ett år senare än den tidpunkt som hitintills diskuterats bl.a. i Gymnasiekommitténs slutbetänkande. Regeringen avser att lämna en proposition om gymnasieskolan våren 2004.

Kommunförbundet har uttryckt en oro för ett för snabbt genomförande av reformen. Vi har förordat en försöksverksamhet innan gymnasiereformen genomförs i full skala bl.a. för att få underlag för en närmare uppfattning om kostnaderna för reformen.

Skollagskommitténs förslag samordnas tidsmässigt med gymnasieskolan

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av Skollagskommitténs betänkande under våren 2005. Genomförandet av de nya skollagsbestämmelserna bör enligt regeringen i relevanta delar samordnas med införandet av den nya gymnasieskolan, den 1 juli 2007.

Entreprenadförhållanden i gymnasieskolan ses över

Möjligheterna till entreprenadavtal i gymnasieskolan är begränsad till skillnad från vad som gäller för vuxenutbildningen. Avtalet får endast avse undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil. Regeringen avser att låta en särskild utredare göra en bred genomlysning av frågan om entreprenader i gymnasieskolan.

Fortsatt stöd till kommunal vuxenutbildning

Riksdagen beslutade 2001 om en långsiktig utveckling av vuxenutbildningen. Riksdagen tog samtidigt beslut om ett riktat statsbidrag till utbildning för åren 2003–2005. Regeringen har innevarande år beräknat medel för cirka 46 500 platser på årsbasis till kommunerna inom ramen för detta statsbidrag.

Det riktade statsbidraget skall från och med år 2006 inordnas i det generella bidraget till kommunerna.

Kommunförbundet är positivt till att anslaget tillförs det generella statsbidraget om än till en krympt nivå.

Utbildning till hantverksyrken

Regeringen anser att en försöksverksamhet med eftergymnasial lärlingsutbildning för vuxna till vissa små hantverksyrken bör genomföras. En allmän översyn av de kortare yrkesutbildningarna utanför högskolan framhålls som angelägen men ersätter inte behovet av konkreta insatser på kort sikt för hantverksutbildningarna.

Påbyggnadsutbildningar på väg att förstatligas

Systemet med riksrekryterande påbyggnadsutbildningar (PU) har länge medfört stora olägenheter för kommunerna. De kartläggningar som gjorts av KY-myndigheten och Skolverket visar att ett antal sådana utbildningar efter utvecklingsinsatser kan föras över som Kvalificerade Yrkesutbildningar (KY-utbildningar). Det gäller en del av de utbildningar som nu bedrivs som riksrekryterande påbyggnadsutbildningar. Det gäller också ett antal kortare behörighetsgivande yrkesutbildningar med nationella kursplaner (elinstallatörer, ambulansförare, bussförare, trafiklärare och tekniker). Övertagandet av cirka 120 utbildningar beräknas motsvara 250 miljoner kronor. Ett övertagande från kommunen bör ske vid utgången av år 2004. KY-myndigheten bör 2005–2007 kunna tilldelas en särskild ram som motsvarar detta belopp. Detta innebär att inga riksrekryterande påbyggnadsutbildningar finns kvar efter 2004, de förs antingen över till staten och blir KY-utbildning eller avvecklas.

Ett överförande innebär inte att PU försvinner men att ansvarsfördelningen mellan stat och kommun blir annorlunda. Påbyggnadsutbildningar som inte blir aktuella att utveckla och överföra till andra utbildningsformer, vilka tillgodoser lokala eller regionala behov, kommer även fortsättningsvis att kunna bedrivas av de nuvarande huvudmännen och där så behövs genom avtal mellan kommuner.

I budgetpropositionen finns ingen reglering av de 250 miljonerna varför vi återkommer i frågan.

Rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Som en följd av andra politiska prioriteringar i vårpropositionen kommer den planerade utbyggnaden av rekryteringsbidraget vid vuxenstudier att ske i lugnare takt än vad som ursprungligen var tänkt. Detta innebär i princip att dagens verksamhetsnivå i kommunerna bibehålls. Hela systemet ska utvärderas senast under 2005.

Validering får en egen delegation

En särskild delegation för att främja utvecklingen av legitimitet, kvalitet och metoder för validering inrättas under en fyraårsperiod. Genomförandet av

validering bör ske genom regional samverkan mellan utbildningshuvudmän, branscher och arbetsmarknadens parter. Statens uppgift vid utvecklingen av validering bör vara att stödja det regionala utvecklingsarbetet.

Kommunförbundet anser att det är viktigt att tillgodose behovet av utbildad personal inom vård och omsorg i kommunerna och har tidigare agerat för att få tillstånd validering för vuxna som vill utbilda sig för arbete inom vården.

Examinationsmålen för lärarutbildning ligger fast

Regeringen föreslår att examinationsmålen för lärarutbildningen och sjuksköterskeutbildningen bör ligga fast. Men för att nå examinationsmålen krävs att universitet och högskolor omfördelar resurser inom ramen för tilldelade takbelopp.

Examinationsmålen för lärarutbildningen ligger fast. Detta trots att nuvarande examinationsmål ligger alltför lågt och att prognoser och beräkningar visar på stora brister i lärartillgången inom några år. Examinationsmålen borde i stället höjas kraftigt för att i någon mån kunna möta de stora pensionsavgångar som närmar sig.

Riktad kompetensutveckling för Sfi-lärare

Regeringen kommer att ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att för år 2004 och 2005 genomföra en riktad kompetensutveckling av Sfi-lärare. Totalt kommer man att sätta av 5 miljoner kronor för denna satsning.

Frågor om avsnittet Barn och utbildning kan ställas till Mats Söderberg, skolsektionen, tfn 08-452 79 42 och Signild Östgren, finanssektionen, tfn 08-452 77 45.

Äldreomsorg

Kompensation för maxtaxan inom äldre- och handikappomsorgen

I samband med införandet av obligatorisk maxtaxa inom äldre- och handikappomsorgen har nu slutreglering erhållits genom en förstärkning av det generella statsbidraget till kommunerna. Totalt har 1 070 miljoner kronor erhållits i kompensation.

Fortsatt satsning på den nationella handlingsplanen

Ytterligare 1 000 miljoner kronor läggs till det generella statsbidraget år 2004 för den särskilda satsningen som görs på området vård och omsorg. Beloppet fördelas med 70 procent till landstingen och 30 procent till kommunerna.

Frågor om avsnittet kan ställas till Margaretha Spjuth, tfn 08-452 77 98, Per-Olov Nylander tfn 08-452 77 94 äldreomsorgssektionen och Signild Östgren, finanssektionen, tfn 08-452 77 45.

Handikappomsorg

Utjämningsystem för LSS-kostnader införs 2004

Regeringen har i proposition 2002/03:151 beslutat om ett inomkommunalt utjämningsystem för LSS-kostnader. Systemet liknar det ordinarie utjämningsystemet. Under perioden 2002 till 2008 föreslås särskilda införanderegler, vilka får stora effekter för olika kommuner. Vidare föreslås att SCB och Socialstyrelsen finansieras för ökad administration med 700 000 kronor från utgiftsområde 25 "Allmänna bidrag till kommuner".

Regeringen föreslår ett inomkommunalt utjämningsystem trots att i stort sett samtliga kommuner i remissvaren förordat ett riktat statsbidrag alternativt ett bruttoutjämningsystem. Regeringen motiverar ett genomsnittligt utjämningsystem mot bakgrund av att verksamhetsansvaret och finansieringsansvaret måste hänga ihop. Det är samma argument som kommuner och förbund använt för ett riktat statsbidrag eftersom verksamheten regleras enligt en rättighetslag. Förslaget innebär också en förskjutning tidsmässigt för att följa det ordinarie utjämningsystemet. Vidare införs ett tröskelvärde och ett tak samtidigt som de mellankommunala ersättningarna bör upphöra enligt regeringens skrivning. Detta kan få förödande konsekvenser för vissa kommuner. Förbundet kommer fortsättningsvis att kraftfullt driva frågan att staten ska överta det finansiella ansvaret för handikappomsorgen.

Frågor om avsnittet Handikappomsorg kan ställas till Ingrid Söderström, tfn 08-452 78 55, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet samt Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, finanssektionen.

Invandrare och flyktingar

Kommunernas kostnader för flyktingmottagande

Under åren 1992–1996 steg kommunernas kostnad för försörjningsstöd till flyktingar kontinuerligt. För flyktingar mottagna 1997 och 1998 bröts den trenden och kostnaderna minskade. I de senaste uppföljningarna avseende flyktingar mottagna 1999 ökar kommunernas kostnader ånyo.

Kommunförbundet konstaterar att flyktingmottagandet både på kort och lång sikt är underfinansierat och kommer att agera för att detta rättas till.

Pengar till skyddat boendet för unga kvinnor

Anslaget för att fortsätta att stimulera inrättande av skyddat boende för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld samt för vissa utbildningsinsatser m.m. uppgår till 40 miljoner för åren 2004–2005 och 20 miljoner för 2006. Även unga män ska omfattas av satsningen.

En kortsiktig lösning för ensamkommande flyktingbarn

Från och med den 1 juli 2003 har en kommun rätt till ersättning för kostnader för en utredning enligt 11 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen avseende ensamkommande barn under 18 år. En schabloniserad ersättning betalas med

39 000 kronor vid utredning som leder till placering i familjehem och med 31 000 kronor vid utredning som leder till placering antingen i hem för vård eller boende eller i Migrationsverkets anläggningar för boende. Den statliga ersättningen kommer att gälla under en övergångsperiod fram till den 1 januari 2005. Under denna period kommer frågan att prövas efter samråd med förbunden (Se även cirkulär 2003:56.)

Frågor om avsnittet Invandrare och flyktingar kan ställas till Qaisar Mahmood, tfn 08-452 78 56, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet samt Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51, finanssektionen.

Individ- och familjeomsorg

Halverat socialbidragsbehov är målet år 2004

I 2001 års vårproposition satte regeringen upp målet att socialbidragen skulle halveras. Det innebär att antalet helårsbidrag (helårsekvivalenter) som år 1999 uppgick till 115 200 ska minska till 57 600 fram till år 2004. Mellan åren 1999–2002 har antalet minskat med 29 100 eller 25 procent. Den försämrade konjunkturen får negativa effekter på sysselsättningen, vilket leder till ökade svårigheter att nå socialbidragsmålet. Detta gör att regeringen konstaterar att mycket tyder på att det kan bli svårt att nå målet 2004.

Faktorer som kan påverka försörjningsstödet

Förändringar i det sociala välfärdssystemet påverkar med olika styrka kostnaderna för socialbidraget (försörjningsstödet). Några faktorer och förslag som kommer att påverka socialbidraget är:

- Utvecklingen på arbetsmarknaden.
- Golvet för föräldraförsäkringen höjs från 150 till 180 kronor per dag.
- Sjukpenningen sänks från 80 till 78 procent av lönen upp till en inkomst på 24 000 kronor.
- Studiebidrag för vuxenutbildningsstudier till de som redan har gymnasieutbildning minskas (se utbildning).
- Ramen för rekryteringsbidrag till vuxenstudier minskas (se utbildning).
- Arbetslöshetsförsäkringen förändras så att den som är arbetslös och blir sjukskriven ska få den lägre arbetslöshetsersättningen.
- Utvecklingen av antalet personer med äldreförsörjningsstöd och sysselsättningen för utländskt födda.

Kommunförbundet anser att det behövs ytterligare konkreta åtgärdsförslag för att målet ska nås med halverat socialbidrag. Vi konstaterar att i en tredjedel av kommunerna börjar försörjningsstödet ånyo öka.

Ytterligare resurser till kvinno- och mansjourer

Regeringen avsätter 9 miljoner ytterligare till kvinno- och mansjourernas verksamhet från år 2004. Till Rikskvinnocentrum avsättes ytterligare 8 miljoner för 2004.

Övrigt satsningar

Spelmarknaden fortsätter att expandera därför satsats ytterligare 10 miljoner för att minska **spelberoende**. För att fortsätta arbetet med **alkoholhandlingsplanen** avsätts 75 miljoner för 2004.

Regeringen har beslutat om direktiv till en parlamentarisk kommitté som får i uppdrag att ta fram underlag för en nationell **handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården**. Uppdraget ska redovisas den 1 juli 2005.

Frågor om avsnittet Individ- och familjeomsorg kan ställas till Leif Klingensjö tfn 08-452 78 51 och Qaisar Mahmood, tfn 08-452 78 56, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet.

Infrastruktur och bostäder

Inom området **samhällsplanering, bostadsförsörjning och bostadspolitik** prioriteras insatser för att komma till rätta med obalanserna på bostadsmarknaden samt miljöaspekter i samhällsbyggandet.

Det tillfälliga investeringsbidraget för byggande av hyresrätter i områden med bostadsbrist som infördes år 2001 kompletteras med en särskild investeringsstimulans för att främja byggandet av små hyres- och studentlägenheter.

Bidraget till ekologiskt byggande förändras och kommer fortsättningsvis att finansiera pilotprojekt som syftar till att både sänka kostnaderna för de boende och främja en ekologiskt hållbar utveckling. Vidare får fler egna hem möjlighet att söka radonbidrag då gränsvärdena ändras.

Statens bostadsnämnd som inrättades 2002 med syfte att ge statligt stöd till omstruktureringen av kommunala bostadsbolag fortsätter sin verksamhet. Nämnden har ett verksamhetsperspektiv till år 2010. Den tidigare bedömningen om att myndigheten sammanlagt får disponera 3 miljarder kronor under perioden kvarstår även om anslagen för de kommande tre åren begränsas till cirka 150 miljoner kronor per år. För att ytterligare stödja omstruktureringsarbetet har dessutom ett statligt bolag bildats för att kunna ta hand om övertaliga lägenheter från kommunala bostadsbolag. Bolaget startar sin verksamhet under hösten.

Frågor om avsnittet kan ställas till Christina Sundström, tfn 08-452 78 70, plan- och miljösektionen och Björn Sundström, tfn 08-452 77 52, finanssektionen.

Kommunikationer

Budgetpropositionen och riksdagens transportpolitiska beslut

Riksdagen antog den 14 december 2001 den s.k. infrastrukturpropositionen i form av ett nytt transportpolitiskt beslut. För perioden 2004–2015 har regeringen aviserat investeringar i ny infrastruktur och underhåll av befintligt väg- och järnvägsnät för sammanlagt 364 miljarder kronor.

Redan i april 2002 kunde förbundet konstatera att 2002 års vårproposition inte gav anledning till några alltför högt ställda förväntningar på kraftfulla och snara satsningar på infrastrukturen. Budgetpropositionen för 2003 gav inga ytterligare löften. I vårpropositionen 2003 sparades 0,5 miljard kronor 2003. Jämfört med infrastrukturpropositionen innebär budgetförslaget för 2004 en minskning med 1 miljard kronor, vilket aviserades redan i vårpropositionen 2003.

Transportpolitiska mål uppfylls dåligt

De sex transportpolitiska mål som fastställts avser ett tillgängligt transportsystem, hög transportkvalitet, en säker trafik, en god miljö, en positiv regional utveckling samt ett jämställt transportsystem.

Måluppfyllelsen är hittills dålig. Tillgängligheten har inte ökat i någon påtaglig grad. Antalet dödade i vägtrafiken har minskat något, men antalet skadade har ökat kraftigt. Etappmålet högst 270 dödade år 2007 känns mycket avlägset. Även miljömålen uppfylls bara delvis, detsamma gäller målet om en positiv regional utveckling. För delmålet om ett jämställt transportsystem krävs bättre kunskap om innebörden av delmålet.

Vägar

Den riktade trafiksäkerhetsatsningen, det s.k. 11-punktsprogrammet, ska fullföljas genom riktade trafiksäkerhetsåtgärder på vägar med hög olycksbelastning.

Genom att skjuta på vissa amorteringar har regeringen gjort det möjligt för Vägverket att bl.a. fullfölja de stora investeringar som pågår eller startas under 2003, t.ex. har E4 förbi Markaryd startat. Vidare pågår sedan tidigare E4 förbi Örkelljunga och Skånes Fagerhult, E4 förbi Uppsala och E6 Torp–Håby i Bohuslän.

Många kommuner har förskottat statliga vägobjekt med kommunala skattemedel till ett sammanlagt belopp på drygt 1,5 miljarder kronor.

Det särskilda statsbidraget till storstädernas trafiksystem sänks med 100 miljoner med hänvisning till att utnyttjade medel från 2003 kan utnyttjas 2004. Även bidrag i regionala planer sänks med 140 miljoner kronor med hänvisning till preliminär bedömning av länsplanerna 2004–2015. Dessa bidrag innehåller bidrag till kommuner för investeringar för bättre miljö och trafiksäkerhetsatsningar inom det kommunala vägnätet liksom bl.a. bidrag till gång- och cykelbanor.

Bidraget till drift och underhåll av enskilda vägar föreslås bli oförändrat 657 miljoner kronor. År 1995 var bidraget 660 miljoner!

Kommunernas förskottering sker trots mycket ogynnsamma villkor. Vägverket betalar ingen ränta på de lånade pengarna, och kommunerna har inga garantier för att lånen återbetalas vid den tidpunkt som är angiven i den vid lånetillfället gällande flerårsplanen.

Vägverkets förslag till nationell plan för vägtransportsystemet perioden 2004–2015 har i augusti 2003 lämnats till regeringen. Enligt vad vi har kunnat utläsa finns det inte något utrymme för start av nya infrastrukturprojekt vare sig på nationell eller regional nivå före 2007–2008 utöver pågående projekt och projekt som har pekats ut i planeringsdirektiven.

Bidragen till kommunala flygplatser trappas ned

Bidrag till drift av kommunala flygplatser har fördelats sedan 1999. Från ursprungsnivån 105 miljoner kronor görs en successiv nedtrappning, initialt angiven till 2 procent per år. Denna årliga avtrappning har inte motsvarats av en faktisk produktivitetsförbättring på flygplatserna som eftersträvats. För 2004 föreslås 81 miljoner kronor.

Luftfartsverket och Kommunförbundet har gemensamt utvärderat bidraget, och redovisat att bidraget är nödvändigt och att bidragssystemets principer fungerat väl.

Interregional kollektiv persontrafik

Kollektivtrafikkommittén spår ökade kostnader för kollektivtrafiken och försämrad ekonomi för trafikhuvudmännen och dess ägare, vilket medför risk för taxehöjningar och neddragningar inom kollektivtrafiken. I avvaktan på behandlingen av kommitténs betänkande föreslår regeringen att ett särskilt stöd om 10 miljoner kronor lämnas för glesbygdstrafiken i de fyra nordligaste länen. Rikstrafiken fördelar stödet till de berörda trafikhuvudmännen.

Anslaget för Rikstrafikens upphandling av transportpolitiskt motiverad interregional kollektiv persontrafik föreslås bli 793 miljoner kronor. Rikstrafiken bör få skriva upp till fem år långa trafikeringssavtal.

Ett nytt radiokommunikationssystem/RAKEL

I budgetpropositionen för år 2004 har nu regeringen avsatt 2,3 miljarder för utbyggnaden av ett nytt radiosystemet RAKEL (*Radiokommunikation för effektiv ledning*, SOU 2003:10). Försvarets materielverk har inlett upphandlingen av systemet i samverkan med RAKEL-kommittén och beslut om leverantör tas i början av år 2004.

Utbyggnaden av systemet startar enligt planerna i Skåne, Kalmar och Blekinge län för att tas i operativ drift senast den 1 december 2004. För kommuner i dessa län är det alltså aktuellt att ta upp kostnader för det nya systemet i budgeten för år 2004. Under åren 2005–2006 beräknas utbyggnad ske i Stockholm, Uppsala, Södermanland, Gävleborg, Västmanland, Halland och Västra Götalands län samt under åren 2006–2009 i Östergötland, Jönköping, Krono-

berg, Västernorrland, Örebro, Värmland, Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten och Gotlands län.

Kommunförbundet är positivt till utbyggnaden av det nya radiokommunikations-systemet. På grund av kostnadsbilden har förbundet hävdad att ytterligare ekonomiskt engagemang behövs från statens sida.

IT, elektronisk kommunikation

Omfördelning av medel inom statens IT-infrastruktursatsning

För att förbättra situationen för kommunernas utbyggnad av infrastruktur för bredband i glesbyggd föreslår regeringen i budgetpropositionen att medel ska om disponeras inom ramen för satsningen av IT-infrastrukturen.

Av de 1 600 miljoner kronorna som är avsatta för skattereduktion för höga anslutningskostnader, enligt lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation, föreslår regeringen att 500 miljoner kronor om disponeras till att användas av kommunerna för att anlägga IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Om disponeringen föreslås med 250 miljoner kronor för år 2004 och 250 miljoner kronor för år 2005.

Vidare föreslår regeringen att möjligheten för enskilda att söka skattereduktion för höga anslutningskostnader, som skulle ha löpt ut år 2004 förlängs till utgången av år 2005.

Frågor om avsnittet Kommunikation kan ställas till Håkan Johansson, tfn 08-452 79 60, enheten för tillväxt och regional utveckling, Bengt Skagersjö, tfn 08-452 79 64, gatu- & fastighetssektionen, frågor om RAKEL kan ställas till Mårten Törnqvist, tfn 08-452 74 45, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet och frågor om IT kan ställas till Björn Björk, tfn 08-452 74 25 och Helena Milton, tfn 08-452 74 32, IT-enheten.

Miljö- och naturvård

De ökade satsningar för 2004 som propositionen innehåller är i huvudsak kända sedan tidigare. Hela miljöramen ökar i begränsad omfattning, eftersom bidragen till lokala investeringsprogram samtidigt går ur tiden. Biologisk mångfald ökar med 490 miljoner kronor till 1 440 miljoner. Av särskilt kommunalt intresse är där satsningen på kommunala och lokala naturvårdsprogram med cirka 100 miljoner kronor per år 2004–2006. Miljödepartementet kommer ge information och inleda en dialog om detta i november. Sanering av förorenade områden ökar till cirka 330 miljoner kronor (160 mnkr 2003). Miljöövervakningen förstärks till 239 miljoner (207 mnkr 2003). Bidraget till Klimatinvesteringsprogram (Klimp) ökar till 340 miljoner (från 300 mnkr 2003, vilka dock utbetalas först under 2004). År 2004 är fortfarande det sista år för vilket det finns Klimppengar föreslagna.

Ökade avgifter för fastighetsinformation

Lantmäteriverket har i och med vårpropositionen fått minskade anslag med totalt 100 miljoner kr under perioden 2003–2004. Anslagsminskningen finansieras genom ökade avgifter för landskaps- och fastighetsinformation. Lantmäteriverket höjer därför sina avgifter för fastighetsinformation med cirka 60 procent successivt under andra halvåret 2003. Kommunerna är betydande användare av fastighetsinformation och kommer enligt Lantmäteriverkets beräkningar att få en kostnadsökning om 8 miljoner kr till följd av den ökade avgiftsfinansieringen. Ramavtalet mellan Kommunförbundet och Lantmäteriverket innebär dock att kommunerna, som ersättning för dataleveranser, får del av Lantmäteriverkets intäkter.

En ytterligare åtgärd som planeras för att täcka anslagsminskningen, är att låta den förrättningsrelaterade fastighetsregistreringen inkluderas i lantmäteritaxan. Idag finansieras den kommunala fastighetsregistreringen med kommunala skattemedel, medan den statliga fastighetsregistreringen täcks av statliga anslag. Den planerade åtgärden kommer därmed att påverka kommuner med egen lantmäterimyndighet positivt.

Kommunförbundets inställning är att kommunerna ska kompenseras för de ökade kostnaderna om 8 miljoner för fastighetsinformation. Vidare stöder vi förslaget om att fastighetsregistreringen skall ingå i lantmäteritaxan.

Frågor om avsnittet Miljö kan ställas till Andreas Hagnell, tfn 08-452 78 56 och om fastighetsinformation till Marianne Christensson, tfn 08-452 78 74, plan- och miljösektionen.

Arbetsmarknadspolitik

Nytt mål för arbetsmarknadspolitiken

Regeringen föreslår att målet för arbetsmarknadspolitiken ska formuleras om och få en tydligare inriktning mot huvuduppgiften; matchningen av lediga jobb och arbetsökande. För att konkretisera och förtydliga målstrukturen avser regeringen att införa verksamhetsområden för arbetsmarknadspolitiken.

Arbetsmarknadspolitikens målstruktur kommer att ha tre målnivåer från och med 2004. Ett övergripande mål för arbetsmarknadspolitiken, tre delmål som formuleras under verksamhetsområdena och slutligen mål för verksamhetsgrenarna. Även målsättningarna inom EU:s sysselsättningsstrategi fungerar som ett komplement till denna struktur. (Se prop. 2003/04:1 Utgiftsområde 13, bilaga 1, figur 1 "Den arbetsmarknadspolitiska målstrukturen 2004".)

Följande tre verksamhetsområden med mål ska gälla för arbetsmarknadspolitiken från 2004:

Verksamhetsområde I – Förmedlingsverksamhet

Målen är att:

- Bidra till att arbetslöshetstiden för de arbetsökande samt vakanstiden för otillsatta platser förkortas.
- Säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring.

Verksamhetsområde II – Programverksamhet

Målet är att:

- De arbetsmarknadspolitiska programmen ska öka möjligheten för arbetsökande att få ett arbete samt motverka brist på arbetskraft.

Verksamhetsområde III – Verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning

Målet är att:

- Tillsynen och kontrollen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket ska förbättras.
- Öka kunskaperna om de samlade effekterna av de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Regeringen föreslår att 62 miljarder kronor anslås för arbetsmarknadspolitiken för 2004 och anger följande.

Arbetsmarknadspolitiken måste än tydligare inriktas mot huvuduppgifterna platsförmedling, insatser för att motverka brist på arbetskraft och åtgärder för de personer som har särskilda svårigheter att få ett arbete. Samtidigt måste arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring säkerställas. Arbetsmarknadspolitiken måste bli mer individinriktad samtidigt som den leder till förbättrad sökaktivitet bland de arbetslösa och arbetsutbudet stimuleras. Arbetslinjen ska upprätthållas.

Regeringen har uppdragit åt Statskontoret att utvärdera hur de individuella handlingsplanerna används för att bl.a. säkerställa aktivt arbetsökande.

Det bidrag som lämnas till Samhall AB för att täcka de merkostnader bolaget har för sina funktionshindrade anställda i form av anpassad arbetstakt m.m. ökas med 92 miljoner kronor. Vidare kommer också regeringens krav för hur många sysselsättningsstimmar bolaget totalt ska erbjuda funktionshindrade att minska. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för bolagets fortsatta verksamhet och möjlighet att fullgöra sitt uppdrag att skapa meningsfull sysselsättning för funktionshindrade.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2002 en samlad översyn av hur arbetshandikappades ställning ska stärkas på framtidens arbetsmarknad. Regeringen har tillsatt en utredning som ska lämna sitt betänkande senast den 31 oktober 2003. I mars 2002 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över styrning och inriktning av Samhall AB. Utredaren lämnade sitt betänkande *Inte bara Samhall* (SOU 2003:56) till regeringen i juni 2003. Betänkandet remissbehandlas fram till oktober 2003. Därefter avser regeringen att ta ställning till vilka åtgärder som bör vidtas.

Utredningen har bl.a. föreslagit att **arbetshandikappade ska erbjudas alternativ till arbete på statliga Samhall och att** det från 1 januari 2005 inrättas en ny arbetsmarknadspolitisk insats, "allmänt skyddat arbete" (ASA). Insatsen skall kunna tillhandahållas också av andra aktörer, t.ex. kommuner och privata företag.

Enligt Kommunförbundets mening skulle detta leda till ett mer differentierat utbud av arbetsuppgifter samt en större geografisk spridning. Nuvarande system måste förändras för att stora grupper av arbetshandikappade ska få sina behov tillgodosedda.

Ungdomsåtgärdernas framtid

I budgetpropositionen för budgetåret 01/02 (prop. 2001/2:1) aviserades att det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin skulle omprövas under 2002 med intentionen att avveckla båda programmen den 1 januari 2003. Då regeringen ser en viktig koppling mellan ungdomsprogrammens framtid och gymnasieskolan så avser man att återkomma till ungdomsprogrammens framtid i samband med att propositionen om gymnasieskolan bereds under år 2004. AMS har också fått i uppdrag att under september 2003 redovisa hur antalet långtidsarbetslösa ungdomar ska halveras inom ett år.

Kommunförbundet har tidigare påpekat vikten av att ungdomsprogrammen och gymnasieskolans framtid ses som en helhet. Det är också av stor vikt att konkreta åtgärder och satsningar görs för att motverka långtidsarbetslösheten bland ungdomar. Förbundet vill gärna delta i den konkreta diskussionen med AMS om hur långtidsarbetslösheten bland ungdomar ska kunna halveras.

Frågor om avsnittet Arbetsmarknad kan ställas till Vivi Jacobsson-Libietis, tfn 08-452 78 20 och Åsa Persson, tfn 08-452 78 25, enheten för tillväxt och regional utveckling.

Arbetsgivarfrågor

Det övergripande målet för arbetslivspolitik

Politikområdet Arbetsliv omfattar från 2004 verksamhetsområdena Arbetsmiljö, Arbetsrätt och Lönebildning. Regeringen föreslår att den nuvarande målformuleringen för politikområdet "Ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor" från och med 2004 ändras till "Goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män". Med detta menar regeringen bra arbetsmiljö, flexibel arbetsorganisation, delaktighet och inflytande för arbetstagarna, trygghet i anställningen och livslångt lärande. Arbetslivspolitikerna ska bidra till att både arbetsgivare och arbetstagare kan dra nytta av hur arbetsvillkoren och möjligheten till utveckling i arbetet utformas.

Trygghet, flexibilitet och inflytande i arbetslivet

Regeringen anser att det är fortsatt viktigt att arbetsmarknadens parter inom det arbetsrättsliga området, både på nationell och på europeisk nivå, är engagerade i och tar sin del av ansvaret för utvecklingen av en modern och väl

fungerande arbetsrätt. Tillgången till kollektivavtal som ett alternativt regleringsinstrument ökar möjligheterna till ändamålsenliga lösningar.

Förstärkt skydd för föräldraledig

Arbetslivsinstitutet redovisade sitt uppdrag rörande delar av arbetsrätten i november 2002 och resultatet har remissbehandlats. Regeringen prioriterar frågan om det behövs ett förstärkt skydd för föräldralediga. Om så är fallet kommer regeringen att återkomma till riksdagen under 2004.

Inflytande över arbetstidens förläggning

Regeringen avser att efter samråd med arbetsmarknadens parter ta ställning till förslagen från kommittén för nya arbetstids- och semesterregler (Knas) under 2004. Regeringen avser att föreslå ändringar som ger den enskilde arbetstagaren ett ökat inflytande över arbetstidens förläggning.

Försöksverksamhet med arbetstidsförkortning

Regeringen anser att frågan om försök med arbetstidsförkortning kräver noggrann planering och förberedelse. Uppdrag ges till berörda myndigheter att planera för försök med arbetstidsförkortning med målsättningen att försöken kan påbörjas under 2004.

Förberedelser för införande av friår

Regeringen uttalar att ansvariga myndigheter ska börja förbereda för att friår ska kunna genomföras i hela landet från och med den 1 januari 2005. Friår innebär att man kan ansöka om att vara ledig från sitt arbete i minst tre månader och upptill ett år. Under ledigheten får man ersättning motsvarande 85 procent av a-kassan. Arbetsgivaren ska anställa en person som är inskriven som arbetslös vid arbetsförmedlingen som vikarie.

Utredning om rätt till heltidsanställning

Regeringen avser att tillsätta en utredning för att se över möjligheterna att införa en rätt till heltidsanställning.

Frågor om arbetstid kan ställas till Lars Ericson, tfn 08-452 75 96, förhandlingssektionen. Frågor om friår kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, förhandlingssektionen.

Lönebildning

Löneökningstakt

För att regeringens mål om 80 procent reguljär sysselsättning i befolkningen mellan 20–64 år ska uppnås behövs måttliga nominella löneökningar. Löneökningstakten har sjunkit. Timlönerna steg enligt förtjänststatistiken med 4,4 procent år 2001 och med 4,1 procent år 2002 och ökningen bedöms bli ännu lägre i år. Det är framför allt inom näringslivet som lönerna utvecklats långsammare under senare tid. Samtidigt som löneökningstakten har fallit i

näringslivet har anställda i kommunal och statlig sektor haft en jämförelsevis god löneutveckling. Mycket talar för att denna tudelade utveckling, med höga löneökningar i offentlig sektor och fallande löneökningstakt i privat sektor, fortskrider under innevarande år. I offentlig sektor antas lönerna stiga med 4,0 procent i år. Nästa år förutsätts emellertid löneökningarna begränsas till 3,5 procent, främst till följd av kommunernas ansträngda finansiella situation. Ett lågt inflationstryck och ett lågt resursutnyttjande förväntas ge relativt återhållsamma avtal.

Sammantaget förutsätts löneökningarna i hela ekonomin begränsas till 3,5 procent per år under perioden 2003–2004. För 2003 antas dock en justering av de relativa lönerna, dvs. lönerna antas öka mer i offentlig sektor än i näringslivet som helhet.

Det stora rekryteringsbehovet och behovet av en jämnare könsfördelning bland de offentligt anställda bidrar sannolikt till att löneläget pressas upp relativt övriga delar av ekonomin. Det antas att timlöneutvecklingen i kommuner och landsting i genomsnitt kommer att vara 0,5 procent snabbare än i övriga delar av ekonomin under perioden fram till 2020. Detta innebär att lönenivån i kommunsektorn förbättras med cirka 10 procentenheter relativt övriga sektorer.

Kommunförbundet anser att den timlöneutveckling som regeringen förutser inom den kommunala sektorn inte är möjlig utan nya resurstillskott.

Löneskillnader mellan kvinnor och män

Löneskillnader mellan kvinnor och män kan till stor del förklaras med skillnader i yrke, sektor, befattning, arbetslivserfarenhet och ålder. Det finns emellertid löneskillnader mellan kvinnor och män som är svåra att mäta statistiskt och som inte går att förklara på detta sätt utan kan antas bero på kön, s.k. osakliga löneskillnader. Löneskillnaden är minst i den kommunala sektorn, där kvinnor utgör en majoritet. Detta gäller oavsett om lönen är standardvägd eller inte. Den standardvägda löneskillnaden är störst i den privata sektorn.

På uppdrag av regeringen ska Medlingsinstitutet, i samråd med JämO, överlägga med arbetsmarknadens parter om jämställdhet i lönefrågor. I det ska ingå att uppmärksamma vikten av att de centrala kollektivavtalen främjar de lokala parternas arbete med lönefrågor ur ett jämställdhetsperspektiv. Uppdraget ska avrapporteras till regeringen i december 2003.

Den nya jämställdhetslagen är ett redskap för att utjämna osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Lönebildningen är en fråga för parterna och omotiverade löneskillnader som beror på kön strider mot lagen. Regeringen följer detta arbete via JämO och Medlingsinstitutet. Utfallet av parternas arbete på detta område kommer att vara vägledande för behovet av ytterligare åtgärder.

Frågor om lönebildning kan ställas till Lena Emanuelsson, tfn 08-452 75 95 och Marianne Hörding, 08-452 76 03, förhandlingssektionen.

Åtgärder mot ohälsa i arbetslivet

Regeringens åtgärder för att minska den arbetsrelaterade ohälsan inleddes hösten 2001 med ett 11-punktsprogram i budgetpropositionen för 2002. Programmet innehöll såväl åtgärder i syfte att förebygga ohälsa som insatser för snabbare återgång till arbete för de som redan är sjukskrivna. (Se vidare cirkulär 2001:106.) Vikten av engagemang från arbetsmarknadens parter poängterades – särskilt när det gäller insatser för bättre arbetsmiljö.

Som exempel på en insats som initierats av de kommunala arbetsmarknadens parter kan nämnas Arbetsmiljöprogrammet Sunt.liv.nu. Det startade hösten 2002 och riktar sig till kommuner och landsting. Det genomförs av AFA på uppdrag av parterna. Dessa har satsat 195 miljoner kronor på fem år. På så sätt finansieras ett konkret handlingsprogram som omfattar allt från experthjälp direkt på arbetsplatsen till informations- och utbildningsinsatser. Programmets målsättning är att skapa ett friskare arbetsliv i kommuner och landsting. Till stöd för arbetet med programmet finns en särskild webbplats www.suntliv.nu. (Se vidare cirkulär 2003:22.)

De s.k. trepartsamtalen mellan regeringen och arbetsmarknadens parter, som inleddes hösten 2001, avslutades i februari 2003 i och med att slutrapporten *Ett arbetsliv för alla* lämnades med förslag till ett program för att öka hälsan i arbetslivet. Där framhålls bl.a. att avgörande för arbetet med att minska sjukskrivningarna är att aktiviteter äger rum på arbetsplatserna som ska bestå av såväl diskussion om attityder till sjukskrivning som förebyggande åtgärder i form av förbättringar av arbetsmiljö och livsstil.

I budgetpropositionen för 2003 fastställde regeringen målet att frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivning ska halveras fram till 2008 samt att antalet nya aktivitets- och sjukersättningsfall ska minska. (Se vidare cirkulär 2002:93.)

I 2003 års ekonomiska vårproposition föreslog regeringen ytterligare ett antal åtgärder för att minska sjukskrivningarna och för att begränsa kostnaderna för ohälsan. (Se vidare cirkulär 2003:34.)

I årets budgetproposition anger regeringen att den – förutom att fullfölja arbetet med åtgärder inom ramen för 11-punktsprogrammet samt arbeta vidare med de punkter inom det s.k. 121-punktprogrammet (plattformen för regeringens samarbete med vänsterpartiet och miljöpartiet) som rör hälsan i arbetslivet – avser att inom sjukförsäkringsområdet inrikta sina insatser under återstoden av 2003 och under 2004 på främst följande områden:

Arbetsgivarnas ekonomiska drivkrafter att minska ohälsan förstärks

Regeringen anser att det är viktigt att den negativa ohälsoutvecklingen bryts och att kostnaderna för ohälsa minskar. Ett system baserat på ekonomiska drivkrafter för att minska ohälsoproblematiken ska därför införas under 2004. Inriktningen är att ett sådant system ska omfatta hela arbetsmarknaden, att det ska kompletteras med ett skydd för små företag så att inte dessa drabbas av för höga kostnader vid sjukskrivning. Vidare ska särskild uppmärksamhet

riktas mot de grupper som redan i dag har svårt att komma in på arbetsmarknaden så att en ökad selektion inte uppstår på arbetsmarknaden.

Översyn av bestämmelserna om indragning och nedsättning av sjukförsäkringsförmåner

Det är angeläget att även den försäkrade som beviljats sjukpenning eller aktivitets- och sjukersättning medverkar t.ex. i fråga om rehabiliteringsinsatser för att kunna återfå arbetsförmåga och därmed bryta en sjukskrivning. Regeringen har mot bl.a. den bakgrunden ansett att det är motiverat att göra en genomgång och översyn av gällande bestämmelser om indragning och nedsättning av sjukförsäkringsförmåner i lagen om allmän försäkring för att få underlag för en eventuell skärpning av dessa. Arbetet avses bedrivas i en arbetsgrupp inom Regeringskansliet.

Förebyggande arbetsmiljöarbete

Regeringen anser att arbetsmiljöarbetet och arbetets organisation behöver förbättras. Ett antal åtgärder har aviserats och påbörjats. Det gäller bl.a. företagshälsovården och tillsynen på arbetsmiljöområdet. Från och med 2004 föreslås Arbetsmiljöverket få en permanentning av den tillfälliga ökningen av tillsynsverksamheten med 29 miljoner kronor. Regeringen anser att det behövs en väl fungerande arbetsmiljötillsyn, främst för att värna de arbetsplatser som har den sämsta arbetsmiljön. En allt större del av tillsynen riktas mot tidskrävande inspektioner inom bl.a. vård, skola och omsorg. Arbetsmiljöverket arbetar för att systematiskt arbetsmiljöarbete ska införas vid arbetsplatserna. Den regionala skyddsombudsverksamheten föreslås också få en permanentning av den tillfälliga ökningen med 30 miljoner från och med 2004. Regeringen föreslår vidare att ytterligare 3 miljoner kronor går till metodutveckling inom företagshälsovården. Arbetsplatserna behöver tillgång till företagshälsovård för sitt behov av kunskap och sakkunnig hjälp i arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet. Stöd kommer att ges till utvecklingsprojekt som avser samverkan mellan arbetsgivare i det förebyggande och rehabiliterande arbetet. Regeringen kommer att följa arbetsmarknadens parter initiativ och åtgärder på området, bl.a. hur initiativ inom trepartssamtalen fullföljs.

Tidsbegränsning av sjukersättningen till längst tre år

I budgetproposition för 2003 aviserade regeringen att en tidsbegränsning skulle införas. Frågan har därefter beretts inom Regeringskansliet och i januari 2003 sändes en promemoria med sådant förslag ut på remiss. En viktig remissynpunkt som framfördes, bl.a. från de fackliga organisationerna, var att de arbetsrättsliga aspekterna på förslaget inte var tillräckligt belysta. Frågan har därför beretts vidare och regeringen anser att det är nödvändigt att inhämta arbetsmarknadens parter syn på frågans lösning och därefter snarast möjligt återkomma till riksdagen med ett förslag.

Teknisk översyn av reglerna för karensdagen

I budgetproposition för 2003 aviserade regeringen att en teknisk översyn av reglerna om karensdag ska genomföras. Frågan har också diskuterats i trepartssamtalen. En särskild promemoria i frågan har också i början av året upprättats inom Socialdepartementet och remissbehandlats.

Kommun- och Landstingsförbunden har framhållit att beräkningen av lönebortfall i samband med karensdag är reglerad i kollektivavtal och förutsätter att regeringens översyn inte innebär inskränkningar i den fria förhandlingsrätten.

I årets budgetproposition konstaterar regeringen att det är en mycket komplex fråga, inte minst beroende på att det finns betydande kopplingar till löneavdragets storlek och beräkning som regleras i kollektivavtalen om löner och andra villkor. Regeringen anser därför att det är nödvändigt att samråda med arbetsmarknadens parter i sitt fortsatta översynsarbete.

Ytterligare informationsinsatser

För 2003 får 20 miljoner kronor, efter riksdagens godkännande, disponeras för en informationssatsning för ökad hälsa i arbetslivet. En förutsättning är att arbetsmarknadens parter medverkar både i genomförande och med finansiering. Informationssatsningen ska medverka till att skapa ökad medvetenhet samt ett aktivt engagemang för att förbättra hälsan i arbetslivet. Regeringen beslutade i juni om fördelningen av dessa medel. Riksförsäkringsverket (RFV) får utifrån det beslutet disponera högst 6,5 miljoner kronor för informationsinsatser. Enligt regeringens uppfattning i budgetpropositionen är det angeläget att ytterligare informationsinsatser kan genomföras av RFV under återstoden av 2003 för att bl.a. öka kunskapen hos arbetsgivare, vårdgivare, fackliga företrädare samt sjukskrivna om de principer som ska gälla för sjukskrivningsprocessen och rehabiliteringsarbetet. Mot den bakgrunden föreslår regeringen i tilläggsbudget för 2003 att ytterligare 19,5 miljoner kronor tillförs RFV för informationsinsatser under återstoden av året.

Socialförsäkringens administration

Regeringen anser att arbetet med att förändra socialförsäkringens administration är en mycket viktig åtgärd för att öka effektiviteten i arbetet med att minska ohälsan i arbetslivet. Regeringen avser att skyndsamt överväga frågan om att inordna försäkringskassorna och RFV i en ny sammanhållen statlig myndighet.

I budgetpropositionen för 2003 redovisade regeringen en satsning i form av ökade resurser med cirka 450 miljoner kronor per år till socialförsäkringsadministrationen för arbetet med ohälsan under 2003 och 2004. Förslagen i år angående skärpning av arbetsgivarnas skyldighet att göra rehabiliteringsutredningar samt att försäkringskassan senast ett år efter sjukanmälningdagen ska ha utrett om det finns förutsättningar att ge den försäkrade sjuk- eller aktivitetsersättning i stället för sjukpenning föranleder regeringen att tillföra ytterligare resurser. De allmänna försäkringskassorna får därför disponera ytterligare 14 miljoner kronor för 2003. Från och med 2004 ska det utrymme

som frigörs på grund av införandet av koncentrerad handläggning av efterlevandepension, cirka 28 miljoner kronor, användas för försäkringskassornas ohälsöarbete.

Möjligheter för äldre att fortsätta arbeta

Regeringen anser att de äldres kompetens och arbetsvilja måste tas tillvara bättre. Flera utredningar har visat på betydelsen av ekonomiska drivkrafter för de äldres intresse att stanna kvar i arbetslivet. I budgetpropositionen aviserar regeringen att den ska se över möjligheterna till förändringar i regler för att öka de äldres drivkrafter och möjligheter att fortsätta förvärvsarbete. Regeringen konstaterar att avtalsgrundande förmåner ger en kompletterande ekonomisk trygghet för äldre men kan också påverka äldres intresse för att fortsätta att arbeta. Regeringen anger att de avtalsbaserade ersättningssystemen ska kartläggas och påverkan på arbetsutbudet analyseras.

Frågor om åtgärder mot ohälsa i arbetslivet och äldre arbetskraft kan ställas till Örjan Lutz, tfn 08-452 74 82, avdelningen för arbetsgivarfrågor på Landstingsförbundet.

Arbetstagarbegreppet inom de arbetsmarknadspolitiska programmen

Regeringen föreslår att lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program ändras från och med den 1 februari 2004. Ändringen är ett förtydligande som gör att det klart framgår att som arbetstagare avses – förutom vad tidigare angetts (anställning med anställningsstöd, lönebidrag eller skyddat arbete) – även den som har reguljärt arbete inom ramen för det arbetsmarknadspolitiska programmet aktivitetsgarantin eller en anställning med särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS) enligt förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp.

Frågor om arbetstagarbegreppet och arbetsmarknadspolitiska program kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, förhandlingssektionen.

Stöd till utbildning av anställda förslås avskaffas

Statligt stöd till utbildning av anställda – enligt förordningen (2001:626) om stöd till utbildning av anställda (se cirkulär 2001:118), syftar till att stimulera arbetsmarknadspolitiskt motiverade utbildningar av anställda samt till att ge arbetssökande vikariat för dem som utbildas. Omfattningen av stödet har minskat betydligt de senaste åren. Regeringen föreslår därför att det upphör den 1 februari 2004. Övergångsbestämmelser ska gälla för beslut som omfattar tid före och efter detta datum.

Möjlighet att anordna utbildning av anställda finns även fortsättningsvis genom den försöksverksamhet, den 1 juli 2003–den 31 december 2005, med bristyrkesutbildning inom ramen för det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetsmarknadsutbildning. (Se cirkulär 2003:74.)

Frågor om utbildning av anställda kan ställas till Lars-Ove Brander, tfn 08-452 76 32, arbetsgivarpolitiska sektionen och Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, förhandlingssektionen.

Förändringar av anställningsstöden

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2003 och i 2003 års ekonomiska vårproposition att en översyn av anställningsstöden skulle ske. Därefter har villkoren för det särskilda anställningsstödet, som vänder sig till deltagare i aktivitetsgarantin, ändrats. Målgruppen har vidgats till att omfatta även personer under 57 år och ersättningsnivån har höjts. (Se vidare cirkulär 2003:49.) Regeringen har också i 2003 års vårproposition aviserat en temporär form av anställningsstöd för långtidssjukskrivna, som har en anställning som de inte kan återgå till och vars rehabiliteringsansvar har överförts till Försäkringskassan, samt att anställningsstöden ska prioriteras för dem som har svårast att få en reguljär anställning.

Regeringen bedömer att behovet av det utökade förstärkta anställningsstödet har ändrats i och med att målgruppen vidgats för det särskilda anställningsstödet. Regeringen föreslår därför att det utökade förstärkta anställningsstödet ska upphöra den 1 februari 2004. Dessutom kommer förtydliganden och andra ändringar att ske av anställningsstöden med anledning av den pågående översynen. En uppstramning kommer att ske av reglerna för att säkra att stöden används för de arbetsökande som står längst från arbetsmarknaden. Denna förändring tillsammans med de redan ändrade villkoren för det särskilda anställningsstödet syftar till att underlätta prioriteringen av arbetsökande med störst svårigheter att få ett arbete utan stöd. (Om bestämmelserna för anställningsstöden i sin nu gällande lydelse, se cirkulär 2003:60.)

Frågor om anställningsstöd kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, förhandlingssektionen.

Fler anställningar med lönebidrag

Mot bakgrund av att regeringen anser att Samhall AB inte ska sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare, föreslår regeringen att den under 2003 tillfälliga ökningen av resurserna för lönebidrag permanentas. Det innebär ett resurstillskott med 119 miljoner kronor per år, vilket motsvarar drygt 1 000 fler anställningar med lönebidrag.

Frågor om lönebidrag kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, förhandlingssektionen.

Grundnivån i föräldraförsäkringen

Regeringen föreslår att grundnivån i föräldraförsäkringen höjs från 150 till 180 kronor per dag från och med den 1 januari 2004. Höjningen avser de dagar som föräldrapenning utges med belopp motsvarande förälderns sjukpenning.

Frågor om föräldraförsäkringen kan ställa till Ann-Charlotte Ohlsson, tfn 08-452 78 93, förhandlingssektionen.

Vissa skattefrågor

Skattefriheten begränsas för förmån av lånedator

Regeringen anser att skattefriheten för förmån av lånedator bör begränsas genom att förmånen inte får kombineras med individuella bruttolöneavdrag utöver ett visst belopp. Regeringen avser att lägga fram ett förslag med ett sådant innehåll till riksdagen under hösten som kan träda i kraft den 1 januari 2004. Det kan finnas behov av särskilda övergångsregler för redan ingångna avtal om lånedator. En översyn kommer därtill att göras av den nuvarande ordningen där det ska ingå att pröva behovet av att behålla möjligheterna att kombinera förmånen av datorutrustning med individuella bruttolöneavdrag.

Slopad skattefrihet för tandvårdsförmån

Arbetstagares förmån av tandvård är i dag skattefri, om offentlig tandvårdsersättning enligt lagen om allmän försäkring inte betalas till vårdgivaren. Mot denna skattefrihet för förmån av inte offentligt finansierad tandvård svarar ett förbud för arbetsgivaren att dra av kostnaderna för tandvårdsförmånen. Regeringen avser att under hösten lämna förslag till ändrade regler som kan träda i kraft den 1 januari 2004. Regeringen anser att utgångspunkten bör vara att tandvårdsförmån beskattas på samma sätt som enligt huvudregeln gäller för andra slag av förmåner.

Frågor om lånedator och tandvårdsförmån kan ställa till Lars Ericson, tfn 08-452 75 96, förhandlingssektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Signild Östgren